

Työvoimapulan ratkaisu aluetason yhteistyössä

Kauppakamarien tuoreen kyselyn mukaan lähes 75 prosenttia yrityksistä kärsii työvoimapulasta. Miten työnantajien osaamis- ja koulutustarpeisiin voidaan vastata, jos työnantajia ei kohdata henkilökohtaisesti? Kohtaamalla saadaan työnantajakohtaista tarvetietoa.

Hallitus toisensa jälkeen on kirjannut ohjelmaan työmarkkinoiden kohtaannon parantamisen. 1.9.2021 aloitti Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskus Opetushallituksen erillisyyksikkönä yhteistyötä työ- ja elinkeinoministeriön kanssa tehden. Kohtaanto-ongelmat kuitenkin jatkuvat. Yritysten kasvu estyy ja hyvinvointivaltion ylläpito vaarantuu.

Yli kymmenen vuotta lähitulevaisuutta ennakoivut ammattibarometri on osoittanut, että käytännössä kaikilla alueillamme on pulaa esimerkiksi sairaanhoitajista.

Tiedon olisi pitänyt johtaa sote-alan työnantajien haastatteluihin ja jatkotoimenpiteiden pohtimiseen yhteistyössä alueella oppilaitosten ja muiden toimijoiden kanssa. Näin ei ole tapahtunut, eikä uusi palvelukeskus sitä takaa.

Ongelma on, että työnantajia ei systemaattisesti ja säännöllisesti sekä kattavasti kohdata henkilökohtaisella tasolla. Puhe ja toiminta on liiaksi valtakunnantason toimintaa, ylhäältä alaspäin vaikuttamista, projekteja, yrityksiä tehdä sähköisiä kyselyitä - kohtaamatta työnantajia riittävästi.

Alueilla tapahtuvia työnantajien kohtaamisprosesseja ei tueta valtakunnan tasolta tarpeeksi. Alueilla

kohtaamista ei osata eivätkä oppilaitosten palkkausjärjestelmät tue kohtaamista.

"Puhe ja toiminta on liiaksi valtakunnantason toimintaa, ylhäältä alaspäin vaikuttamista, projekteja, yrityksiä tehdä sähköisiä kyselyitä - kohtaamatta työnantajia riittävästi."

Pullonkaulana yritysten kasvussa on yrittäjä itse tekemäni Kannattavan kasvun johtaminen -tutkimuksen perusteella. Työmarkkinoiden kohtaanto-ongelman ratkaisussa keskeisin pullonkaula ovat asiasta vastaavat viranomaishenkilöt.

Jos tilanne jatkuu työnantajia kuulematta, työmarkkinoiden kohtaanto-ongelma pahenee jatkosakin. Työttömyys lisääntyy niin nousu kuin laskusuhdanteessa, kun koulutus ja muut toimet eivät vastaa tarpeeseen.

Tietyt alat joutuvat työvoimapulan johdosta kriisiin. Esimerkiksi sote-ala ja viennille tärkeä logistiikka-ala. Merkkejä kriisistä on myös matkailualalla ja muilla perusaloilla, kuten metalli- ja metsäalalla, jotka tuottavat tarvittavan taloudellisen ylijäämän alueille ja yhteiskuntaan.

Nopein ratkaisu on soveltaa Kymenlaakson nykyinen toimialakohtainen ennakointimalli muualle Suomeen.

Kaakkois-Suomen ely-keskuksen jatkuvan oppimisen koordinaattori on jo vuoden koordinoitunut esi-

merkillisesti alueellisia noin 3-5 vuoden päähän ennakoivia toimialakohtaisia ennakointiprosesseja. Malli on käytössä nyt myös Etelä-Karjalassa.

Mallissa maakunta valitsee kaksi toimialaa syksyisin ja kaksi keväisin, jotka se käy lävitse. Alat valitaan tärkeyden ja ajankohtaisuuden perusteella.

Henkilökohtaisia työnantaja-haastatteluita tehdään TE-toimiston ja usean oppilaitoksen kanssa yhteistyössä oppien ja välittömästi tarpeisiin reagoiden.

Tulokset myös tulkitaan yhteisessä foorumissa oppilaitosten alan edustajien ja muiden toimijoiden kanssa jatkotoimenpiteiden tunnistamiseksi, viestimeksi ja toimenpanemiseksi. Työmarkkinoilla kohta puolta näyttelevät millenniaalit ovat mukana niin toteutuksessa kuin toimenpiteiden kohteena.

Malli pilotoitiin Kymenlaaksossa vuosina 2018-2020 Etiäinen-koulutustarpeiden ennakointihankkeessa.

Juuret ovat muissa Pohjoismaissa, Suomessa Vaasan seudulla ja Varsinais-Suomessa. Mallin soveltaminen samaan tapaan koko Suomeen ely-keskusten juuri nimettyjen jatkuvan oppimisen koordinaattoreiden johdolla tehtäväksi olisi nopein ja tehokkain tie vaikuttaa työmarkkinoiden kohtaan Suomeen.

YRJÖ MYLLYLÄ

*YTT, ennakoinnin asiantuntija
Delfoi-manager
Salo*